

Pakon käytön aikaulottuvuudet

Mikko Ketola

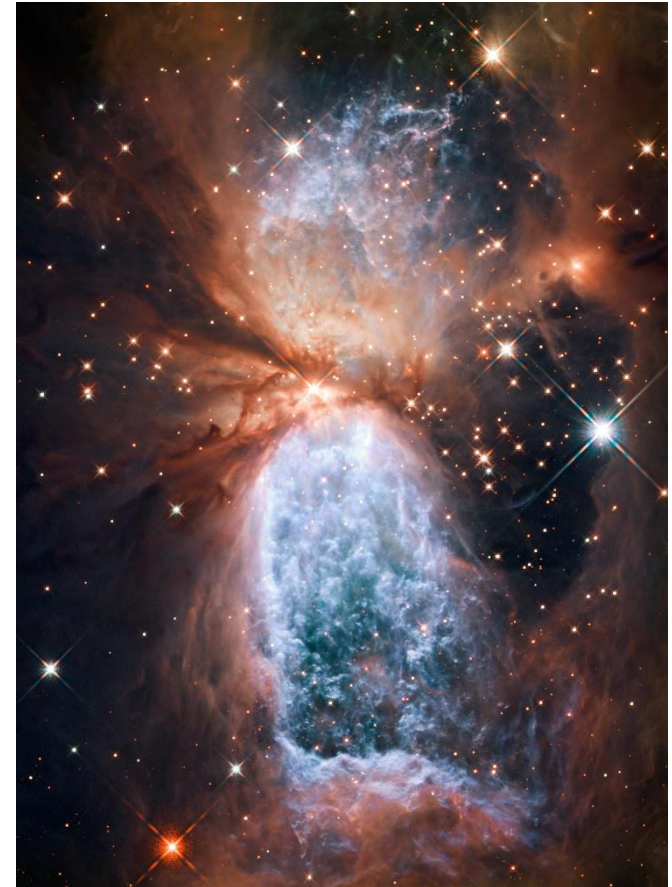
TtM, Palvelualueylihoitaja

Mielenterveys- ja riippuvuushoidon palvelut

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

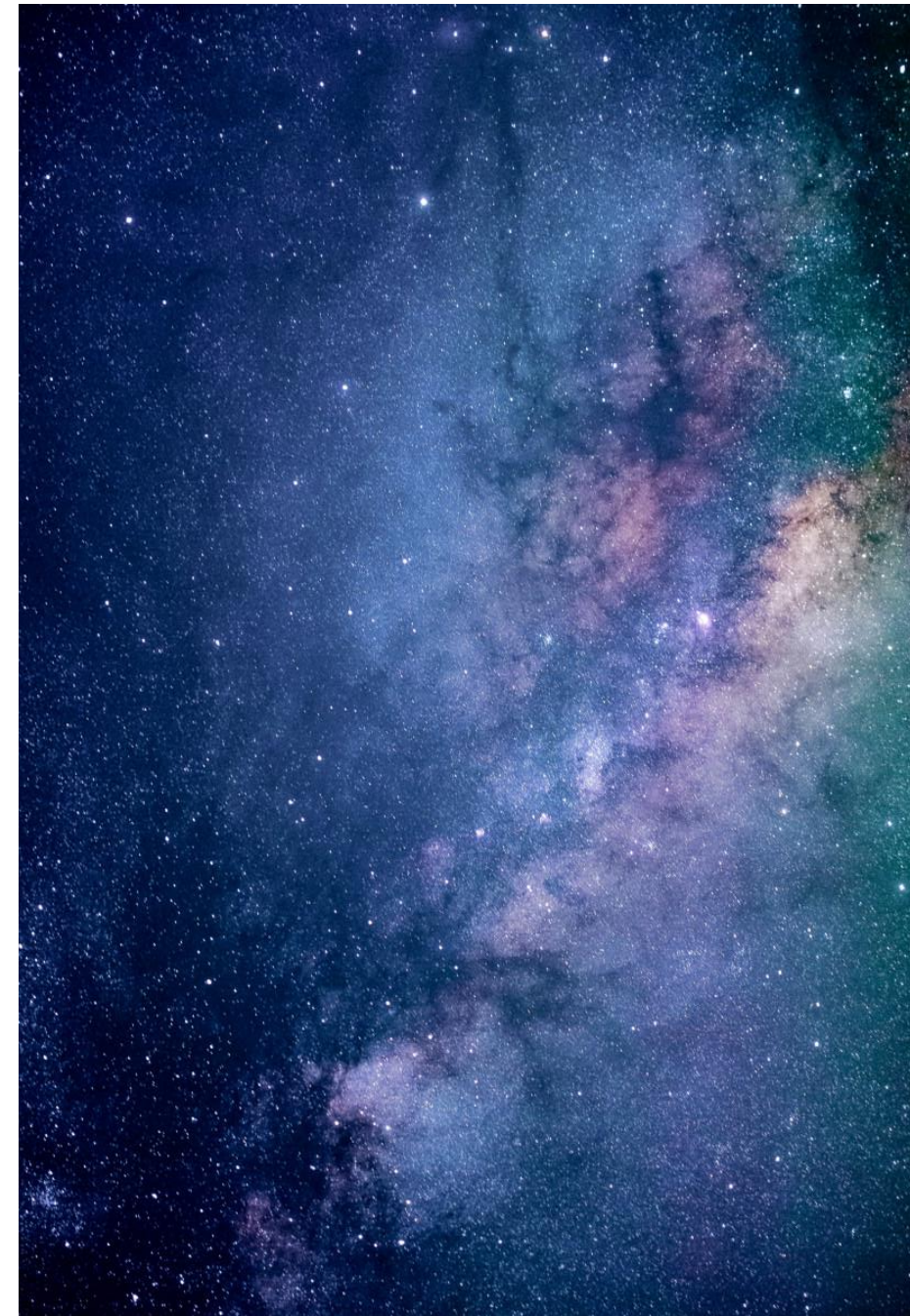
Aikaulottuvuudet ja pakon käyttö

- Aikaulottuvuus = jatkumo, toimintaympäristö ja elämänjana – riippuen näkökulmasta
- Toiminta ja sen vaikutusmahdollisuudet nähdään usein nykyhetken ja oman yksikön näkökulmasta
- Aikaulottuvuuksien tarkastelu antaa näkökulmaa ja ymmärrystä ilmiöitä kohtaan
 - Tuo esiin tarinoita, joista löytyy sekä syitä että seurauksia
- Luennon tavoite
 - Herättää ajatuksia siitä miten aikaulottuvuudet näkyy jokaisen työssä
 - Miten erilaiset työssä tehtävät valinnat ja päätökset voivat vaikuttaa potilaan tulevaisuuteen ja pakon käyttöön
 - Tärkeintä on pohtia - ei niinkään päästä lopputulokseen onko jokin oikein tai väärin

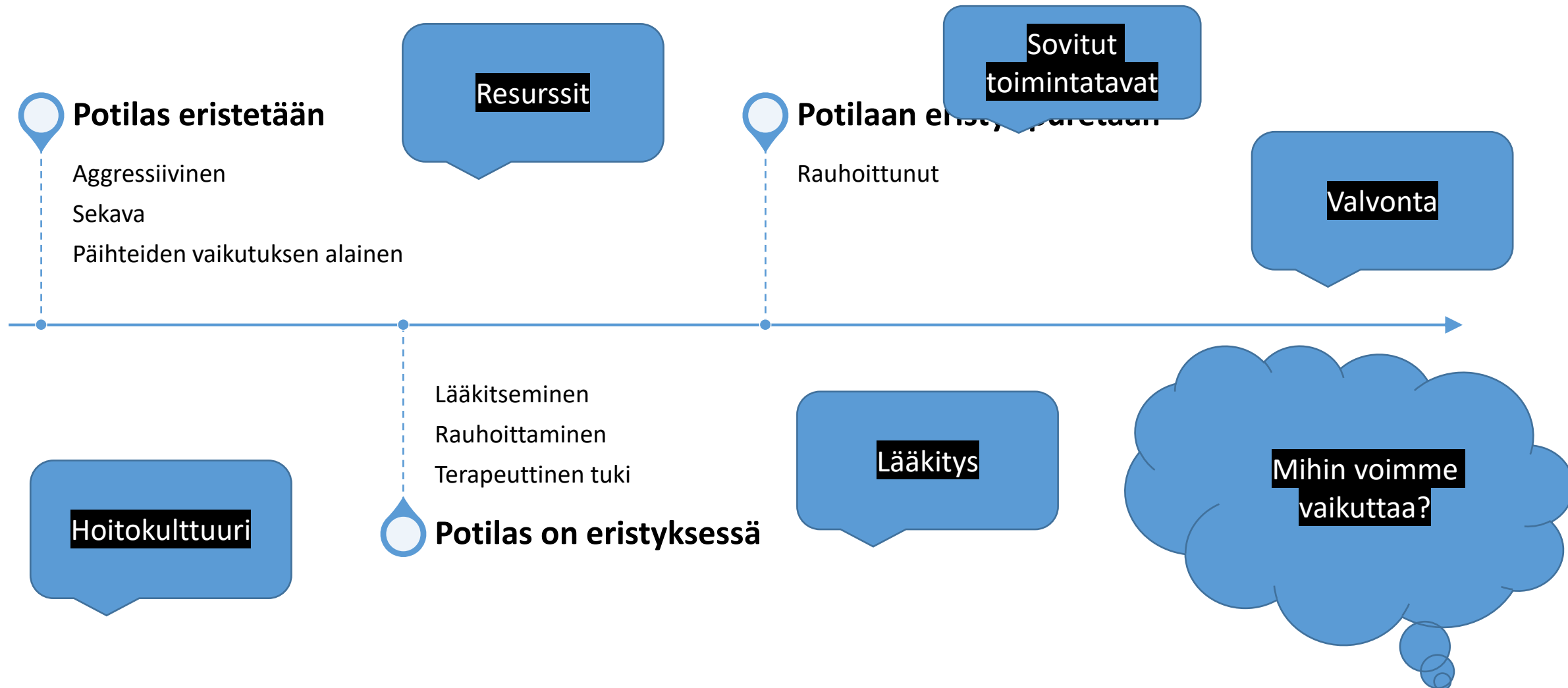

Pakon käytön aikaulottuvuuksia

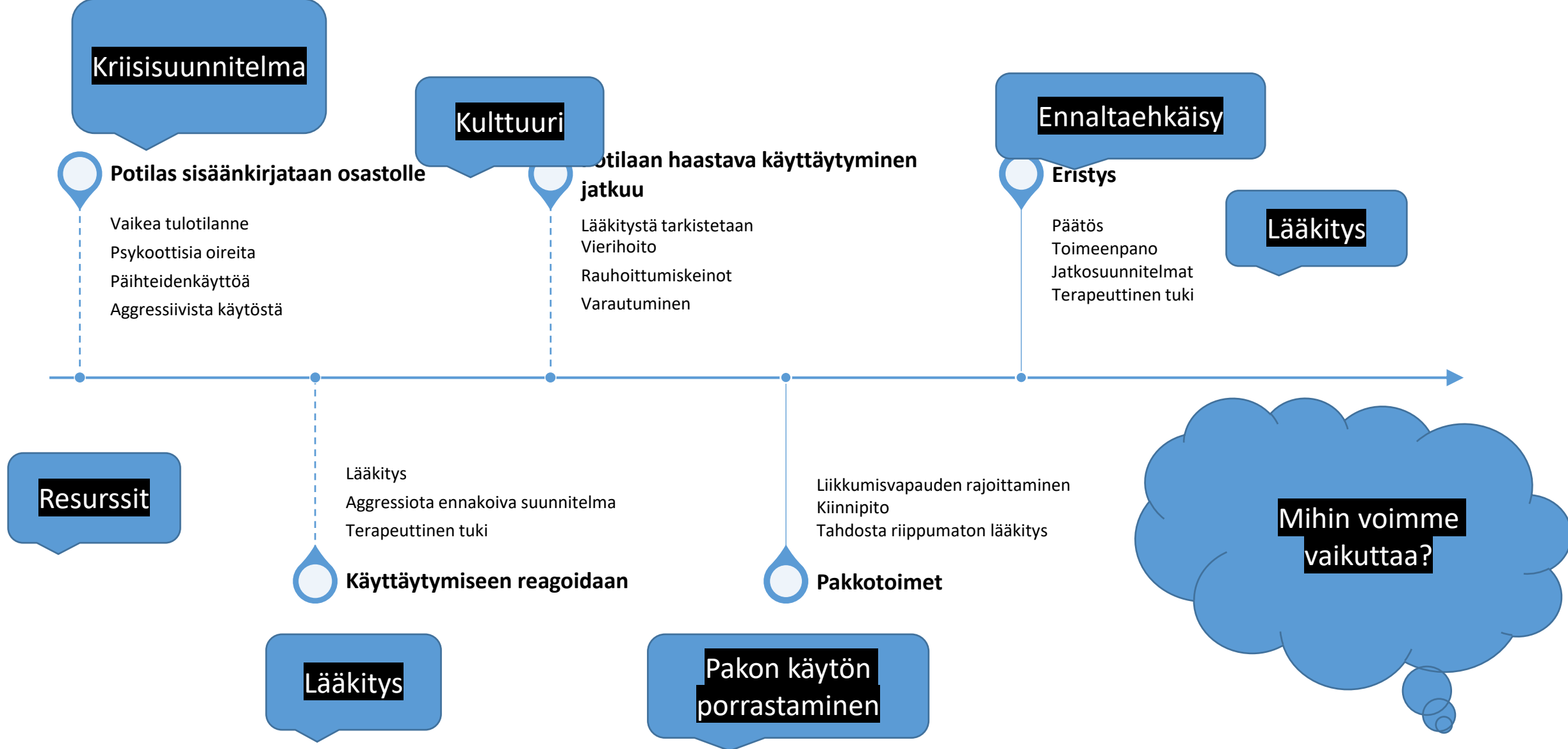
- Pakonkäyttötilanne
- Aggression hetki
- Osastojakso
- Päivystystilanne
- Avohoitojakso
- Mielenterveyspalveluihin hakeutuminen
- Sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus
- Yhteiskunnallinen näkökulma
- Miten erilaisilla valinnoilla eri aikaulottuvuuksissa vaikutetaan pakon käyttöön?

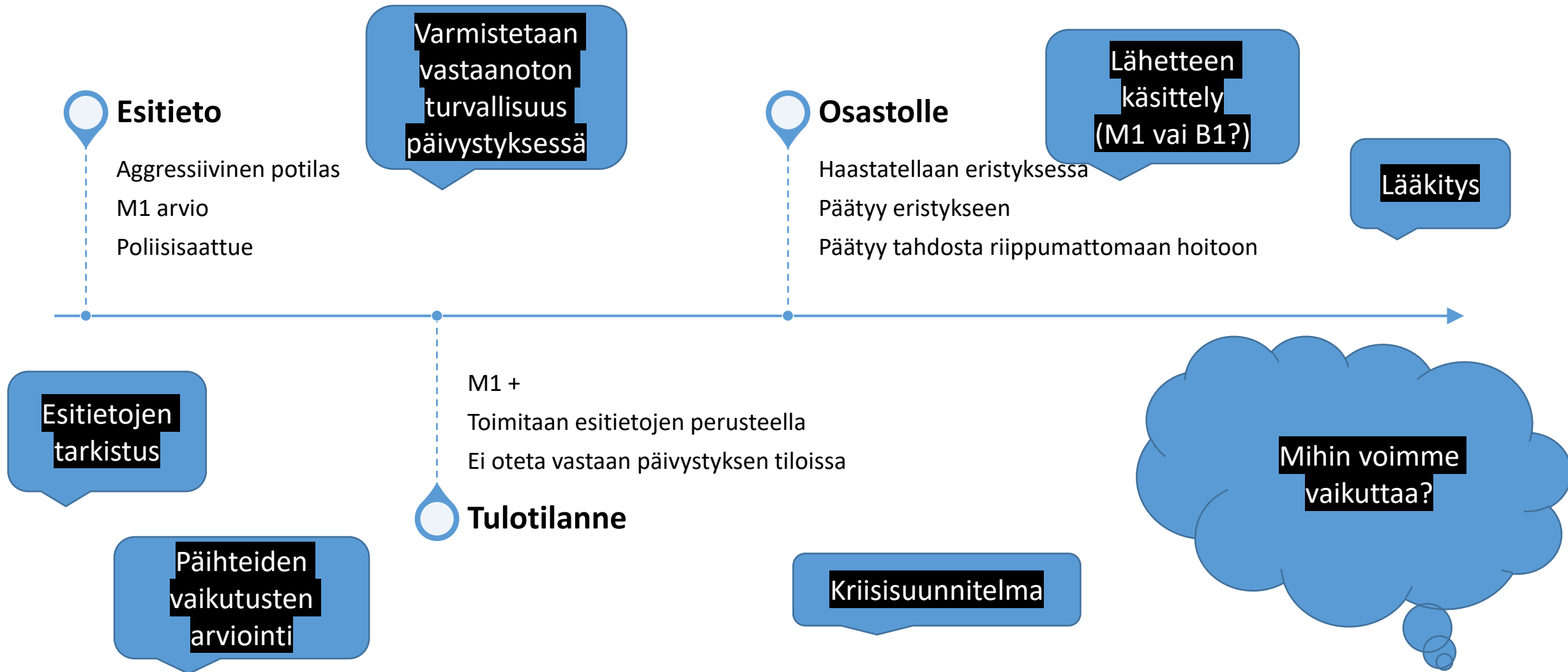
Eristämisen aikaulottuvuus

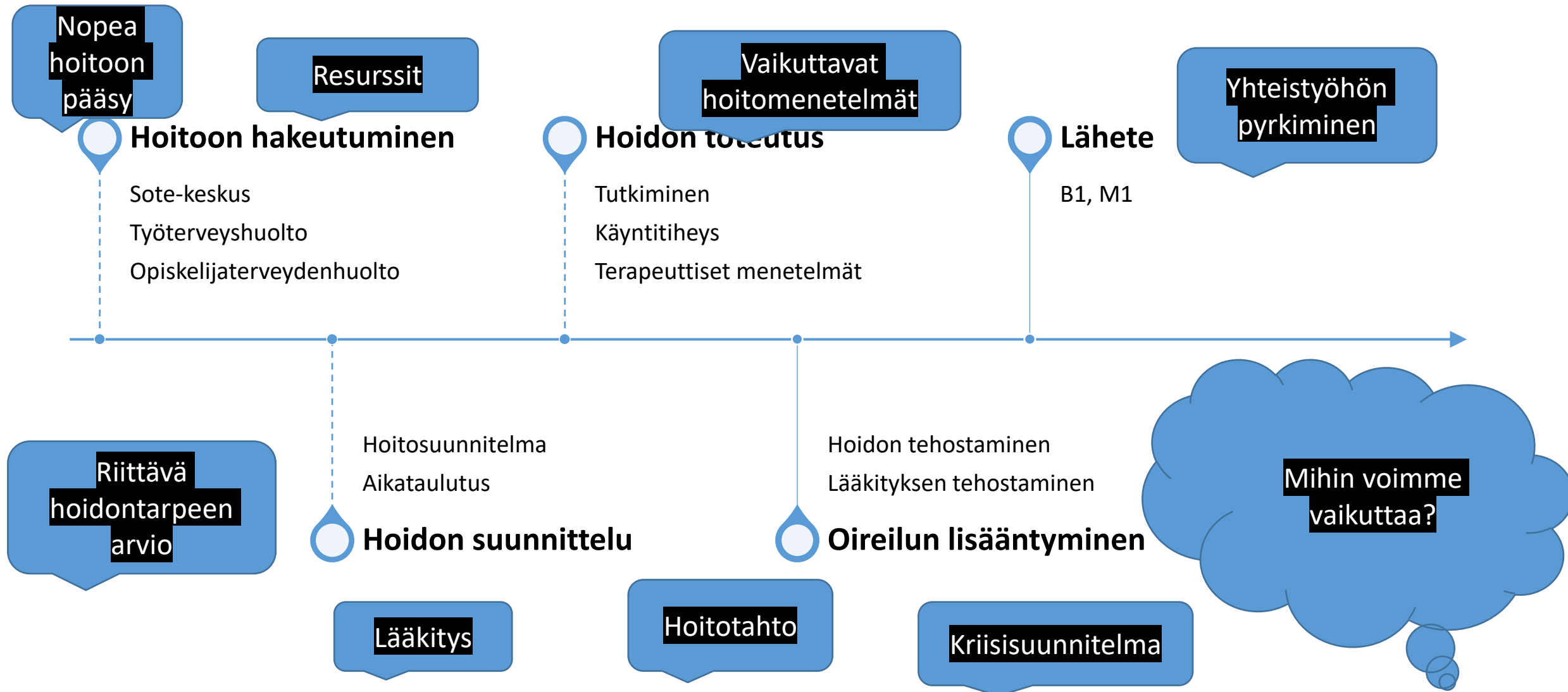
Osastoiakson aikaulottuvuus

Päivystyksen aikaulottuvuus

Avohoidon aikaulottuvuus

Mielenterveys ja riippuvuuspalveluiden aikaulottuvuus

Matala hoitoon
pääsy

Matalan kynnyksen
palveluihin hakeutuminen

Terapiatakuu
Chat palvelut
Sote-keskusten vastaanottopalvelut
Kohtaamispaikat

Resurssit

Päivys
hakeutuminen

Yhteispäivystys
Psyk. päivystys
Päivystysapu
112

Psykiatrinen
osaaminen

Tavoitteellinen
kotiin annettava
tuki

Kotihoitoon

Kotiin annettava tuki

Kuntouttava
näkökulma

Asumispalveluihin
sijoittaminen

Pitkäaikaissairaudet
Laadukas elämä
Kuntouttavat palvelut

Konsultaatiopa-
lvelut

Pyrkimys
kevyempiin
palveluihin

Vaikuttavat
hoitomenetelmät

Psykiatrian polikliiniset palvelut
Neuropsykiatrian diagnostiikka
Kaksoisdiagnoosit

Tarve erityistason
palveluihin

Psykiatriset osasto
Päihdekuntoutus

Osastolle tai laitoshoi-
kirjautuminen

Elämänlaatu
Arjen sisältö
Pitkäaikainen toipuminen

Tukipistetoimintaan
siirtyminen

Konsultaatiopa-
lvelut

Toimiva
hoidonporrastus

Riittävästi
osastopaikkoja

Mihin voimme
vaikuttaa?

Terveys- ja sosiaalipalveluiden aikaulottuvuus

Mielenterveystaitojen
opettaminen

Mielenterveysos-
aaminen

Riskiryhmiin
panostaminen

Juurisyyihin
vaikuttaminen

Tarvittaessa
saatavilla

Ennaltaehkäisevä työ

Neuvolat
Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto
Valistus ja koulutus
Sairauksien ennaltaehkäisy

Vakavien sairauksien eh-

Näyttöön perustuvat hoitomenetelmät
Palveluiden vaikuttavuus

in raskaid-

Tehohoito
Erikoissairaanhoidon osastopalvelut
Päivystyspalvelut
24/7 Asumis- ja laitospalvelut

Riskitekijöiden
tunnistaminen

Ennaltaehkäisevä
päihdetyö

Terveydenhuolto
Sosiaalihuolto
Palveluiden saatavuus

Varhainen puuttuminen

Matalan
kynnyksen
palvelut

Resurssit

Osastot
24/7 yksiköt
Sosiaalihuollon erityispalvelut

Raskaampien palveluiden tarv

Mielenterveysos-
aaminen

Tarvittaessa
saatavilla

Mihin voimme
vaikuttaa?

Yhteiskunnan aikauttuvuus

Terveysten- ja sosiaalihuollon osuus bkt:sta

Päihdepolitiikka

Perheiden tuentarpeen tunnistaminen

Köyhyyden ennaltaehkäisy

Syrjäytymisen ennaltaehkäisy

Yhteisöllisyyden lisääminen

Varhaislapsuuden ympäristö

Perheen toimeentulo
Turvallinen kasvuympäristö

Opiskelu ympäristö

Vaativuustaso
Toimeentulo
Tulevaisuuden suunnittelu

Perhe-elämä

Tarvittava yhteiskunnan tuki
Lastenhoitopalvelut
Sosiaalihuollon tukitoimet saatavilla

Riskitekijöiden tunnistaminen

Valistus

Turvallinen oppimisympäristö
Oppimisen tukeminen erityistarpeissa

Koulu ympäristö

Riittävä toimeentulo
Mielekäs työ
Kohtuullinen työmäärä

Työelämä

Ennaltaehkäisyyn panostaminen

Kannusteperustaiset tukimuodot

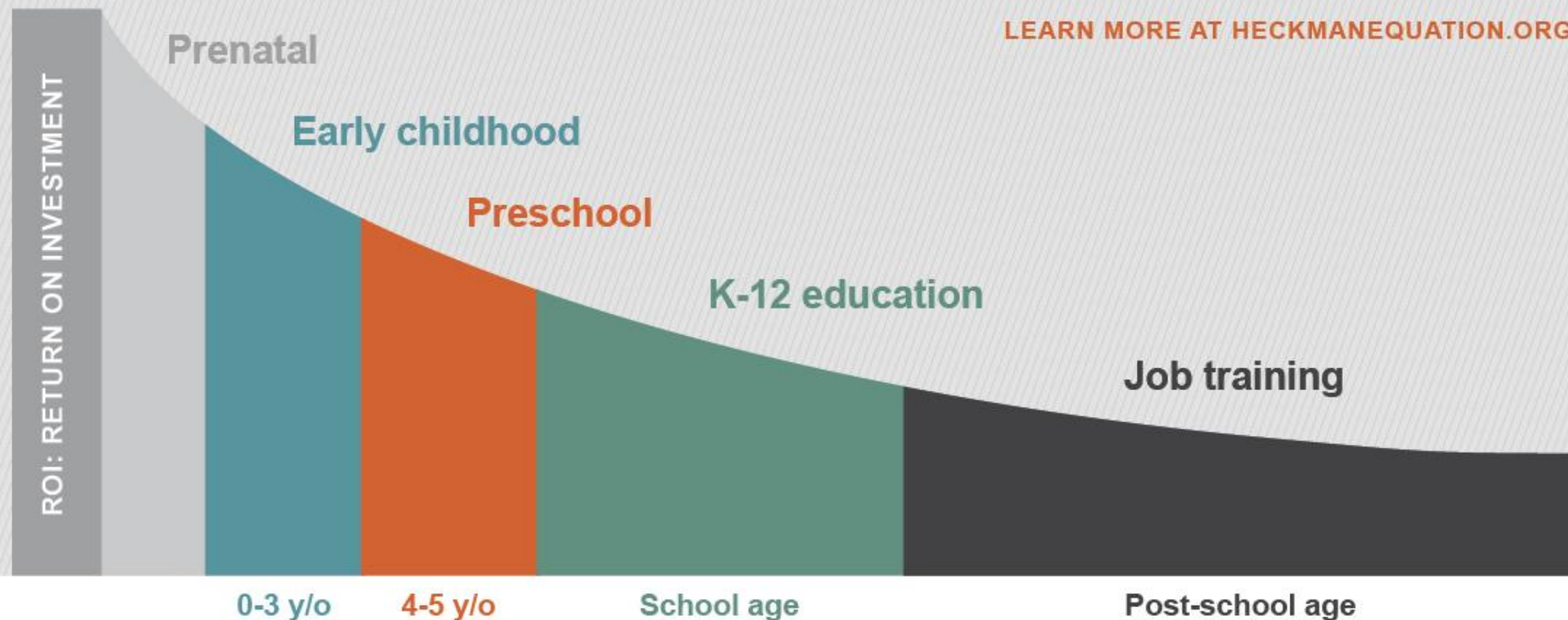
Työelämään kannustaminen

Mihin voimme vaikuttaa?

Return on Investment

Economic impact of investing in early childhood learning.

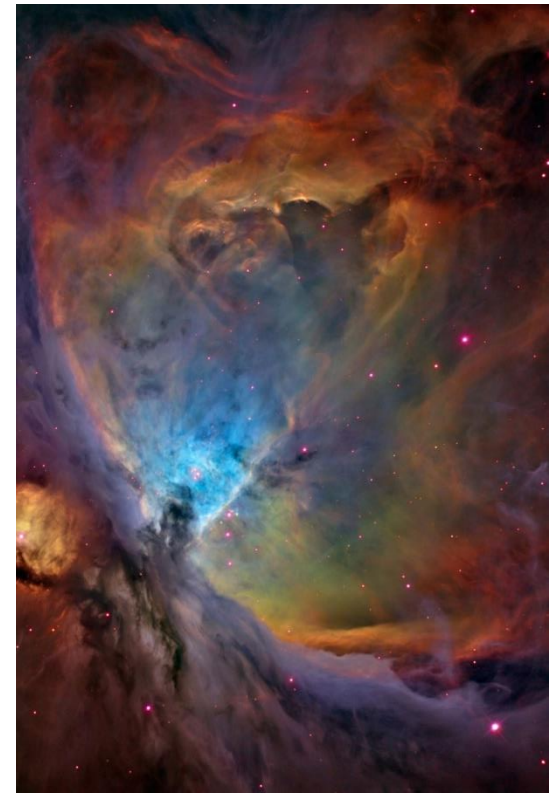
Mihin voimme
vaikuttaa?

Kuka voi
vaikuttaa?

Aikaulottuvuuksien ristiriitaisuus

- Mitä suuremmaksi aikaulottuvuus laajenee
 - Sitä merkityksettömämpi ongelma on
 - Sitä enemmän on pidempiaikaisia vaikutusmahdollisuuksia
- Mitä pienempi aikaulottuvuus on
 - Sitä merkittävämpi ongelma on
 - Sitä vähemmän on pidempiaikaisia vaikutusmahdollisuuksia
- Tunnistammeko me mihin aikaulottuvuuteen sijoitumme ja mitä keinoja on käytettävissä?
- Onko mahdollista tunnistaa mahdolliset risteyskohdat, joissa yksittäisillä päätöksillä voi olla mittavat seuraukset – olivat ne hyviä tai huonoja?
 - Voiko jokainen kohtaaminen voi olla uuden alku?
 - Pyritäänkö katsomaan nurkan taakse ja arvioimaan mitä vaikutuksia päätöksillä on?

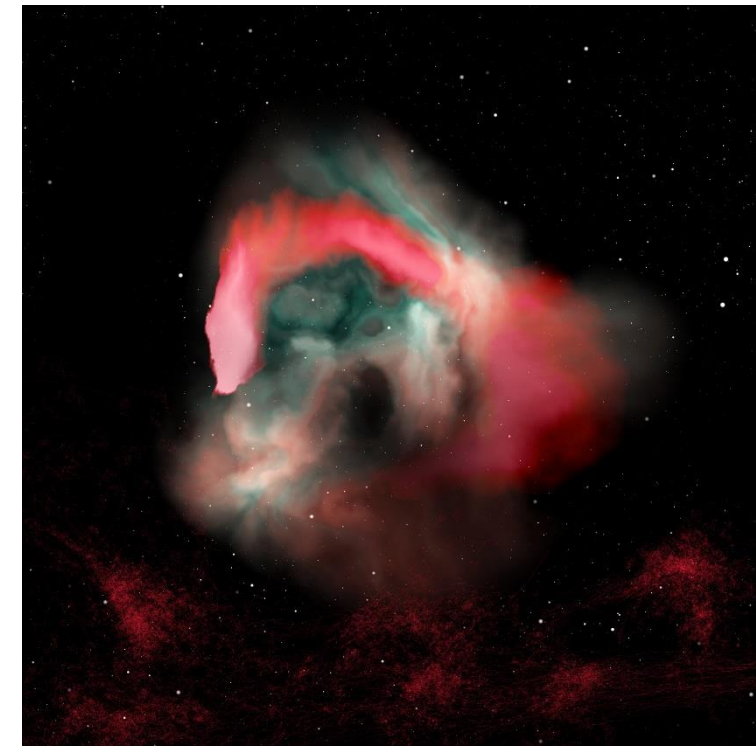
Johtopäätöksiä

- Pakon käyttö on koko hoitojärjestelmän laatumittari
 - Kertoo paljon myös koko yhteiskunnasta
- Aikaulottuvuudesta toiseen vaikuttaminen
 - Hoitotahto
 - Toipumistarinoiden esiin tuominen
 - Kokemusasiantuntijat
 - Auttaa hahmottamaan aikaulottuvuuksien vaikutusta toisiinsa
 - Missä kaikissa pisteissä olisi ollut mahdollisuus kääntää kelkka?
 - Empatiaa, ilmiön ymmärrystä
 - Aikaulottuvuuksien kulttuurien kohtaaminen
 - Miksi tämän pitäisi olla minulle tärkeää?
 - Työkierto
 - Vaikeat, joskus epäloogiselta näyttävät päätökset

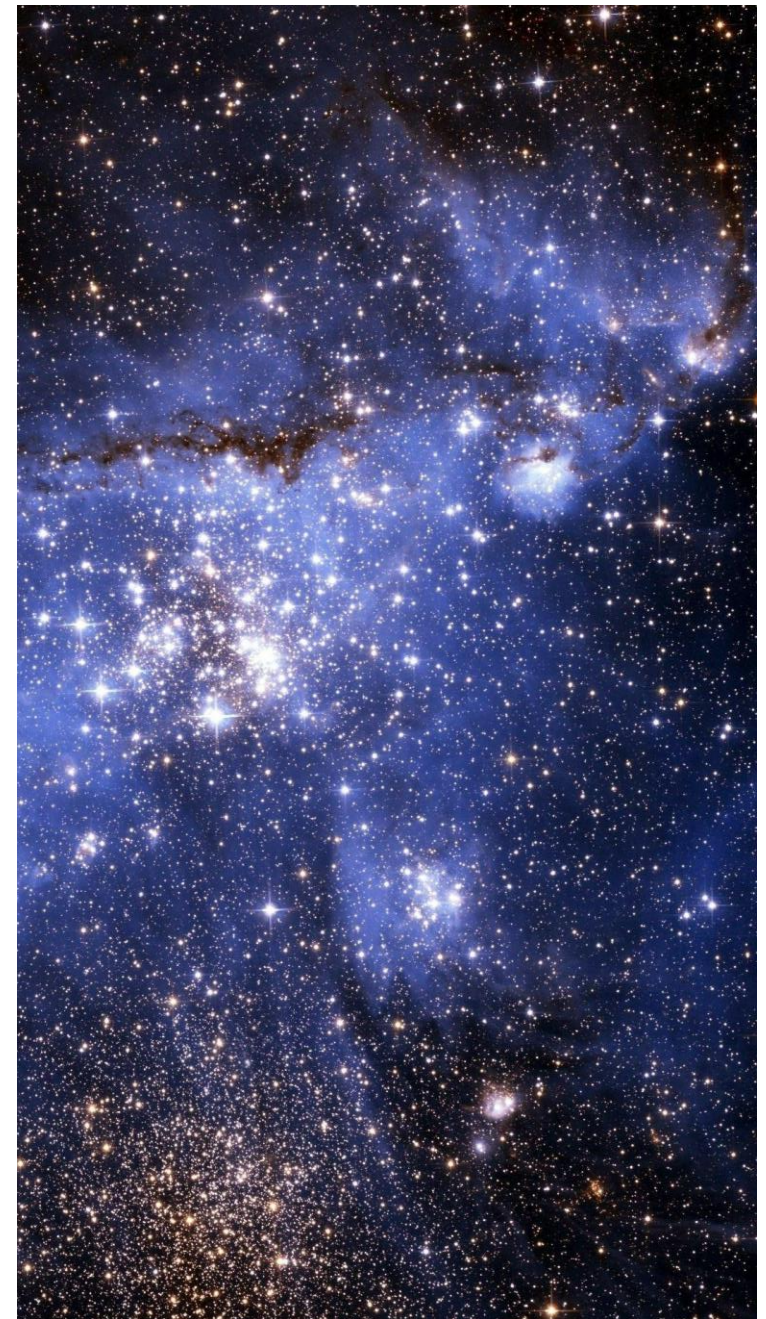
Päätöksen teko ja johtaminen

- Missä on suurin vaikuttavuus?
 - Resurssien ohjaus jos (kun) lisää ei saada
 - Suljetaanko osasto vai poliklinikka jos pakko päättää?
 - Missä menee ajattelun raja?
- Mitä vähemmän potilaita ohjautuu osastolle, sitä vähemmän on pakkotoimia
 - Mitä vähemmän potilaita on pakkohoitolainsäädännön piirissä, sitä vähemmän on pakkoa
- Helpointa ja vastuuttominta on olla tekemättä mitään
 - laki tulee vastaan ja velvoittaa toimenpiteisiin
 - Monesti turvaudutaan laastariratkaisuihin kuten resurssin lisäämisen yksiköihin, joissa on ollut vaaratilanteita
 - Kustannukset kasvavat ilman investointia tulevaisuuteen

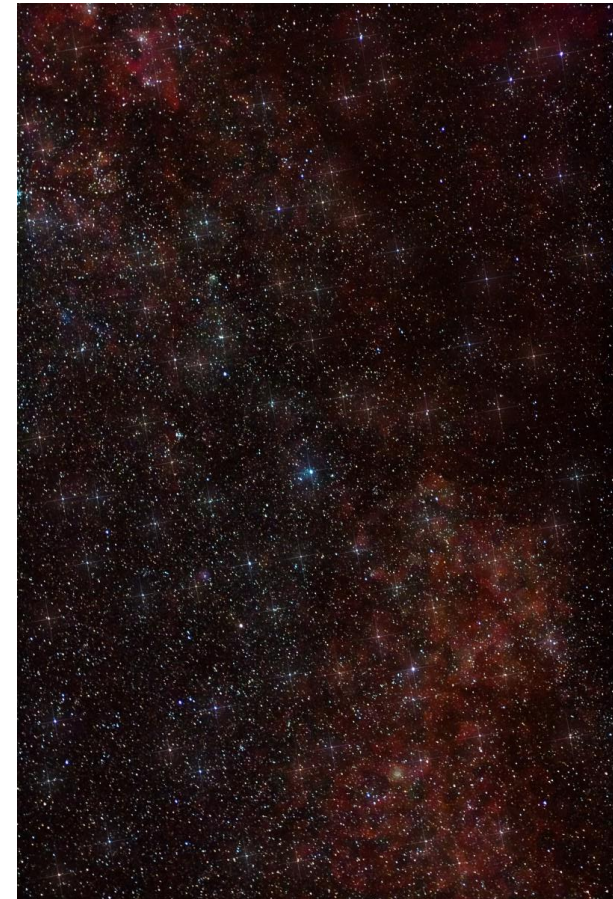
Päätöksen teko ja johtaminen (2)

- Varhainen puuttuminen ennaltaehkäisee tarvetta raskaampiin palveluihin
- Hoitojärjestelmässä on ongelmia, mitkä eivät ratkea nykyisillä palveluntuotannon tavoilla
 - Yksi järjestelmän hälyttävä merkki on pakon käytön kasvu
 - Jos emme investoi tulevaisuuteen niin nykyinen järjestelmä romahtaa joka tapauksessa
 - Mitä käy pakon käytölle?
- Onko meillä vastuu investoida tulevaisuuteen nykyisyyden kustannuksella?
- Mitkä ovat pakonkäytön vähentämisen kannalta vaikuttavimmat toimenpiteet?

Summa summarum

- Mitä aikaulottuvuuksien pohtimisella voidaan saavuttaa?
- Ilmiöiden ymmärrystä ja sen myötä lisätä eettistä päätöksentekoa
- Helpottaa tunnistamaan päätösten vaikutukset ja lisää ymmärrystä aiempien päätösten seurauksista
- Jokaisen tulee pyrkiä päätöksiin, missä tavoitteena on pakon käytön väheneminen – yksittäisen ihmisen aikaulottuvuuteen vaikuttaminen

**Millaisia aikaulottuvuuksia
sinä haluat luoda?**

Kiitos.

mikko.ketola@hyvaep.fi